

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ

София, 15 септември 1987 година

01-05-19/16 9.87

04.00-155 17.18

ДО

ПОЛИТБЮРО НА

ЦК НА БКП

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

от Петър Младенов - министър на външните работи

Относно: Разработване на позиции и предложения на НР България по някои въпроси на предстоящите преговори по съкращаване на въоръжените сили и обикновените оръжия в Европа

Другари,

Досегашният ход на консултациите между 23-те държави от ОВД и НАТО във Виена очертава възможности за приемането на мандат и за започването на преговори по конвенционалните въоръжени сили в Европа, които да доведат до постигане на договорености.

Тъй като ходът на преговорите ще зависи в голяма степен от техния мандат, основните усилия на НРБ и другите страни от ОВД сега са насочени към подготовката на такъв мандат, който да създаде възможности за провеждането им при най-благоприятни условия и с максимална ефективност.

НР България участва активно както в изработването на

общите позиции на ОВД по въпросите на бъдещия мандат, така и в тяхното отстояване на консултациите на 23-те. Същевременно подготвяните преговори поставят пред нашата страна и нови задачи, тъй като за пръв път непосредствено се засягат важни политически, военни и други аспекти на сигурността на нашата страна. Важен фактор в това отношение е географското разположение на нашата страна, военно-географските и военно-политически особености на непосредственото ни стратегическо обкръжение.

В този контекст проблемът за зоната на приложение на бъдещите договорености е от особено значение за интересите на нашата сигурност, както и за изпълнението на възложените ни роли и отговорност за сигурността на южния фланг на ОВД.

И през 1975 година /при подписването на Хелзинкия акт/, и през 1983 година /на Мадридската среща/, и през 1986 година /на Стокхолмската конференция/ нашата страна даваше съгласието си за приемането на такива решения, които оставяха двусмислен и неясен въпроса каква част от азиатската територия на Турция се обхваща от тази зона. Тя оставаше в рамките на една 250 км крайгранична ивица, установена от хелзинкия Заключителен акт.

Този подход бе оправдан и целесъобразен с оглед да не се създават допълнителни пречки за постигането на съответните споразумения. Възприемането му бе улеснявано от обстоятелството, че се обсъждаха мерки, които засягат незначително само провежданата от въоръжените ни сили дейност, но не и отбранителния потенциал на страната. Преминаването сега към преговори, които ще засягат пряко отбранителния потенциал на НРБ, ще създаде качествено ново положение и съответно поставя нови задачи пред нашата страна.

Понастоящем държавите от ОВД отстояват позиция, която предвижда зоната на преговорите да обхваща "цяла Европа от Атлантика до Урал, включително цялата територия на Турция".

Турция /с подкрепата на повечето страни от НАТО/ възразява против включването в зоната на цялата ѝ азиатска територия. Тя не може и практически не оспорва включването в зоната на намиращата се в Европа източнотракийска групировка, но това обхваща само около 1/4 от сухопътните ѝ войски.

Несъмнено централноевропейският район има централно значение за сигурността на ОВД. От друга страна, не по-малко важно за ОВД е и положението в Южна Европа, по-специално на Балканите, където срещу НРБ са разположени въоръжените сили на две натовски страни, както и американски бази и сили, включително 6-ти флот на САЩ. /ВМС ще бъдат изключени от предмета на преговорите/. Вече има опасен негативен прецедент, когато сили, изтеглени от Западна Европа са били предислоцирани на южния фланг на НАТО. Техника, "съкращавана" и "ограничавана" в Западна Европа може да бъде прехвърлена за модернизация на войските на Турция и Гърция. Това е редовна практика в НАТО.

Обективно съществуващото в рамките на ОВД фокусиране на вниманието върху района на Централна Европа /към който иска да бъде причислена и Унгария/ се съпровожда и от стремежи на страни в този район чрез особена активност да влияят за бързото намиране на решения спрямо него, с оглед и те да замразят и съкратят военните си разходи, дори с известно подценяване на рисковете и последствията от гледна точка на южния фланг на ОВД. Прилежащите към южния район страни - Румъния, а до известна степен и Унгария, ползвайки се от благоприятното си обкръжение, вече са възприели линия на ограничаване на отбранителните си усилия.

Резерви /изразявани неофициално/ по повод обхващането от зоната на азиатската територия на Турция имат ПНР, ЧССР, УНР, които се опасяват, че този проблем би могъл да попречи на бързото постигане на решение за започване на преговорите.

Съществува и едно друго обстоятелство, което се проявява напоследък в различни форми, но чието основно съдържание е тенденцията да има по-голямо съобразяване с позиции и искания на страни като Полша, Румъния и Унгария, с оглед те да бъдат въвличани в общи подходи и становища. От друга страна става ясно, че например унгарски или полски подходи под формата на възгледи, изразени в рамките на ОВД, се използват като средство за въздействие при уеднаквяването на мнения и становища по отделни въпроси в компетентните съветски среди.

Ето защо необходимо е разработването на български позиции и предложения за самите преговори по конвенционалните сили и въоръжения, които в рамките на общите позиции на ОВД да отчитат потребностите на южния ѝ фланг, а така също и военно-политическите и икономическите интереси на НРБ. Главната цел следва да бъде да се съдействува на усилията на СССР за снижаване равнището на военно противопоставяне /респективно на разходите за военни цели/ в цяла Европа, включително и в южната ѝ част, като наред с това в хода на преговорите се създаде и надеждна система от мерки за сигурността на НРБ и ОВД.

Като се имат предвид тези задачи предлагам да се вземе следното

РЕШЕНИЕ

1. В рамките на съответните заседания на работните органи на ОВД, както и при самото изработване на мандат за преговори по конвенционалното разоръжаване в Европа нашата страна да подкрепя съветската позиция по зоната на бъдещите преговори, както и съвместно съгласувания подход на държавите от ОВД по целия мандат за преговорите.

2. Съгласувано със СССР да се подготви и отстоява в случай на необходимост резервен вариант, който да позволява на бъдещи преговори да се обхване във възможно най-голяма степен територията на Турция.

3. Министерството на външните работи и Министерството на народната отбрана да проучат и разработят позиции и предложения за бъдещите преговори по конвенционалното разоръжаване в Европа с оглед да се осигури адекватното решаване на въпросите за сигурността и снижаването на военната конфронтация на южното крило на Варшавския договор. Съгласувано със СССР тези позиции и предложения да бъдат интегрирани в общия подход и позиции на държавите от ОВД.

4. Особено внимание да се обърне на разработването на такива мерки за доверие, сигурност и разоръжаване, включително за проверка и контрол, които да намаляват и предотвратяват опасността от подготовка в района, непосредствено прилежащ към нашата страна, на внезапно нападение или крупномащабни настъпателни операции.

5. Министерството на външните работи и Министерството на народната отбрана да държат под постоянно наблюдение развитието на преговорите по конвенционално разоръжаване в Европа като на участието ни в тях бъде отдадено приоритетно значение от гледна точка на интересите на сигурността на НР България.

С другарски поздрав:

/П. Младенов/